

El temps que corre

Economia

No sé, ara mateix, quines coses ensenyen a les escoles i als instituts, però la gent que abans feia el batxillerat sabia perfectament que l'economia es divideix en tres parts, agricultura, indústria i

comerç, de la mateixa manera que els regnes de la naturalesa són tres, mineral, vegetal i animal, i això era així i no ho podia canviar cap teoria, ni la divina potència. Després, amb més pretensions analítiques, aquelles tres parts es van dir sector primari, secundari i terciari, i això significava que un país era més avançat com més part hi tenien les últimes i menys les primeres. La indústria, en tot cas, era la base de qualsevol país modern, la mare dels ous i de la prosperitat. I continuàvem pensant –seguidors d'una saludable tradició racionalista i fisiocràtica– que el benestar del poble depèn en primer lloc de l'abundància de matèries substancials i de coses de menjar, de tot allò que ve de sota terra o de la superfície de la terra: a la geografia del batxillerat explicaven que un país era ric quan tenia molts minerals i terra fèrtil, o almenys ric en potència. En segon lloc venia la producció de tota mena d'objectes, màquines i trastets, des de la siderúrgia i els cotxes fins a la roba, les sabates, els mobles i tota mena d'aparells: un país efectivament ric, no en potència sinó en realitat, era un país industrial. I només en tercer lloc venia el sector sense substància material, allò definit vagament com a serveis, que no sabem gaire bé si era només faena d'oficinistes, funcionaris i cambrers, però en tot cas sempre semblava una mica paràsit dels altres sectors. Passats els anys, i després de tants canvis i transformacions no sempre comprensibles, els entesos en la matèria explicaven, amb gran còpia d'estadístiques, percentatges i columnes, que justament la immaterialitat,

Joan Francesc Mira

i tot prescindir, com qui diu, dels camps i de les fàbriques, i sobretot dedicar-se en massa a la producció d'aire o èter sense matèria, a xarrar molt per telèfon, a fer transaccions abstractes i videoconferències, a intercanviar-se amb l'or-

dinador informacions sobre el no-res, sobre no res visible ni palpable.

I aquest, per tant, era el secret de guanyar molts diners en poc temps, inflar globus d'aire calent, i ser emblema del present exultant i del futur lluminós que ens espera. Però això no s'aguanta, dèiem alguns, ni que ho juren el *Financial Times* i les portades del *Fortune*. No s'aguanta perquè si no es produïren aliments abundants i barats, habitatges decents i assequibles, escoles i hospitals, bons mitjans de transport, i més instal·lacions o faenes igualment necessàries com ara perruqueries, restaurants, llibreries, museus i literatura, el progrés de les bombolles d'aire serviria de ben poc. I no s'aguantava perquè a l'univers hi ha coses immutables, com la constant cosmològica i com la segona llei de la termodinàmica: només Déu Nostre Senyor pot crear realitat del no-res, i així i tot només una vegada i amb molts treballs. I perquè l'il·lusionisme –és a dir, l'artifici verbal dels anuncis, la fantasia financera i coses per un estil– no pot anar tan lluny per a eliminar totalment la naturalesa de les coses. No és gens clar, vam dir per tant els antics; i els moderns ens deien: és que no enteneu res precisament perquè sou antics, el món del futur és aire i *flatus vocis*, no és substància sinó accident, no és matèria sinó derivats financers, no són diners comptants sinó circulació etèria del crèdit, coses així i moltes més. Fins que s'ha descobert la trampa, i tanta informació, tanta especulació etèria, tanta circulació i tants castells de cartes eren simplement una

“No és gens clar, vam dir per tant els antics; i els moderns ens deien: és que no enteneu res precisament perquè sou antics, el món del futur és aire i ‘flatus vocis’, no és substància sinó accident, no és matèria sinó derivats financers, no són diners comptants sinó circulació etèria del crèdit, coses així i moltes més. Fins que s’ha descobert la trampa”

la falta de substància palpable, era el secret de la prosperitat il·limitada. Que com menor fóra, comparativament, la producció de coses tangibles, d'aliments, metalls, objectes mecànics, vehicles o electrodomèstics, més avançat era un país. Que una economia vertaderament moderna podia fins

clàssica estafa, en el millor dels casos, i en el pitjor eren una fe destructiva. Eren el paradís entre núvols: ara, per a molts, si no són ja l'infern són un malson i un purgatori. I tot per falta de cultura: per no haver recordat que *economia*, en grec, vol dir bona administració de la casa.